

PARAZITLARGA QARSHI KURASHISH CHORA-TADBIRLARI

Xo'jaxonov Shoxruzxon Idirisxo'ja o'g'li
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar Universtiteti
Toshkent filiali mustaqil izlanuvchisi
Xo'jaxonova Moxinur Farxodjon qizi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar Universtiteti
Toshkent filiali talabasi
Davlatov Ravshan Berdievich
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar Universtiteti.
v.f.d, professor

Annotatsiya. Ushbu maqolada qishloq xo'jaligi hayvonlarisa ko'plab uchrab turadigan parazitlar kasalliklarining oldini olish chora tadbirlarining samarali usullari to'g'risida ma'lumotlar keltirib o'tilgan.

Аннотация. В данной статье представлена информация об эффективных методах профилактики многих паразитарных болезней сельскохозяйственных животных.

Abstract. This article provides information on effective methods of preventive measures against many parasitic diseases in farm animals.

Kalit so'zlar. antropozoonoz, dezinvaziya, gelmint, lichinka, koksidiya, oosista, devastatsiya.

Ключевые слова. антропозоноз, дезинвазия, гельминт, личинка, кокцидия, ооциста, опустошение.

Keywords. anthrozoonosis, disinvasion, helminth, larva, coccidia, oocyst, devastation.

Kirish. Invazion kasalliklarga qarshi kurash chora-tadbirlari infeksiyon kasalliklarda olib boriladigan tadbirlardan farq qiladi. Infeksiyon kasalliklarining oldini olishda emlash, seroterapiya, dezinfeksiya va karantin keng qo'llaniladi. Invazion kasalliklarda esa emlash va seroterapiyani qo'llash amaliyotda keng tarqalmagan. Karantin va ba'zi bir cheklashlar bir qator antropozoonoz kasalliklarda o'rnatiladi. Odamlarda uchraydigan ba'zi invazion va infeksiyon kasalliklar qo'zg'atuvchilarining tarqatuvchilari ko'p hollarda hayvonlarda parazitlik qiladi. Shuning uchun hayvonlar tanasidan bunday tarqatuvchilarni yo'q qilish kasalliklarning oldini olish tadbirlaridan biri hisoblanadi. Binobarin, parazitlarga qarshi olib boriladigan veterinariya tadbirlari

nafaqat hayvonlarga, balki odamlarga ham qaratilgandir. Invazion kasalliklarning oldini olishga qaratilgan umumiy chora-tadbirlarga hayvonlarni to'la qimmatli oziqlantirish, qulay zoogigiyenik shart-sharoitlar yaratish va yaxshisqaqlash, kun tartibiga rioya qilish, veterinariya-sanitariya qoidalariga qattiq amal qilish, tabiiy yaylovlarni yaxshilash va sun'iy madaniy yaylovlar tashkil etish, suv ichadigan joylarning gigiyenik holatini yaxshilash, go'nglarni biologik qayta ishlash, xo'jaliklardan mollarni olib chiqishda ularni parazit kasalliklarga tekshirish, xo'jalikka olib kelinayotgan yangi hayvonlarni tekshirish va karantin joriy etish, zarur holatlarda bunday hayvonlarni emlash va degelmintizatsiya qilish ishlari kiradi. Invazion kasalliklar qo'zg'atuvchilariga qarshi kurash chora-tadbirlarining asosi bo'lib, biologik va kimyoviy kurash choralari kiradi. Biologik kurash choralari go'ngni biotermik usulda zararsizlantirish, yaylovlarda haydash va melioratsiya ishlarini olib borishlar, suv havzalarini quritish, yaylov maydonlarini almashtirishlar kiradi. Invazion kasalliklarga qarshi kurashning kimyoviy usulida insektoakaridlardan foydalaniladi. Ularni hayvonning terisiga surtish orqali, kanalar va parazit hasharotlar yo'qotiladi. Gelmintozlarni profilaktika qilishda hayvonlarning oziqasiga maxsus kimyoviy vositalarni qo'shib berish tavsiya etilgan. Ba'zi protozoy kasalliklarni profilaktika qilish uchun hayvonning terisi ostiga yoki qonga qo'zg'atuvchilarni o'ldiruvchi yoki uning faolligini cheklovchi vositalar yuboriladi. Gelminsizlantirish deganda kimyoviy dori-darmonlarni qo'llash yo'li bilan hayvonlar organizmini gelmintlardan tozalash tushuniladi. Majburiy (davolash), preimaginal, diagnostik va profilaktik degelmintizatsiyalar mavjud.

Dezinvaziya. Dezinvaziya (fransuzcha des – yo'g'otish ma'nosini anglatuvchi old qo'shimcha, lotincha invasio – hujum qilish, biror organizmga bostirib kirish) deyilganida tashqi muhitda odam, hayvon va o'simliklar invazion kasalliklari qo'zg'atuvchilarining kasallik chaqiruvchi elementlarini (gelmintlar tuxumi va lichinkalari, koksidiyalar oosistalari va boshqalarni) yo'qotish tushuniladi.

Veterinariya amaliyotida profilaktik, odatdagi va yakunlovchi dezinvaziyalar farq qilinadi. Dezinvaziya obyektlari bo'lib, binolar, tuproq, hayvonlar chiqindilari va boshqalar hisoblanadi.

Dezinvaziyaning quyidagi usullari mavjud:

1. Mexanik usulda – zararsizlantirilayotgan obyekt invazion kasalliklar qo'zg'atuvchilaridan mexanik usulda tozalanadi. Yig'ilgan chiqindilar ma'lum joylarga olib borilib zararsizlantiriladi.

2. Fizikaviy usulda – invazion elementlarni yo'qotish uchun quyosh nuri, ultraviolet lampalar, qurutish, muzlatish, yuqori harorat ionlovchi radiatsiya, elektroenergiya va boshqalardan foydalanadi.

3. Kimyoviy usulda turli xil vositalar (oksidlovchilar, organik birikmalar, ishqorlar, og'ir metall tuzlari, kislotalar) invazion elementlarni yo'qotish uchun qo'llaniladi.

4. Biologik usuli invazion kasalliklar qo'zg'atuvchilariga qarshi kurashda ularning biologik agentlaridan (tabiiy kushandalaridan) foydalanishga asoslangan.

Odamlarni antropozoonoz kasalliklardan himoya qilishda veterinariya chora-tadbirlari. Qishloq xo'jaligi va uy hayvonlari bir qancha infeksiyon va invazion kasalliklar bilan kasallanib, ular kasallik manbai sifatida faqat atrofdagi hayvonlargagina emas, balki ular bilan bevosita aloqada bo'lgan odamlarga ham kasalliklarni yuqtiradi. Odamlar hamda qishloq xo'jaligi va uy hayvonlari uchun umumiy bo'lgan kasalliklarga antropozoonoz (grekcha anthros – odam, zoon – hayvon, nosos – kasallik) kasalliklar deyiladi. Parazit chuvalchanglar tomonidan chaqiriladigan bir qancha antropozoonoz kasalliklar ma'lum. Masalan, fassioly-oz, dikroselioz, teniidoz, teniarinxoz, senuroz, sistiserkoz, dipilidioz, trixinellyoz va boshqalar. Go'sht mahsulotlarini veterinariya-sanitariya nazoratidan o'tkazish, aholining umumiy va sanitariya madaniyati darajasini oshirish, yaylovlar va hayvonlar suv ichadigan joylarning kasallik qo'zg'atuvchisining tuxum va lichinkalari bilan ifodalanishiga yo'l qo'ymaslik, tabiiy-geografik sharoitlarni yaxshilash antropozoonozlarga qarshi kurash va ularni yo'qotishda katta ahamiyatga ega. Antropozoonoz kasalliklarining turli uy va qishloq xo'jaligi hayvonlari orqali odamlarga yuqishini hisobga olib, hayvonlar orasida bir qator profilaktika tadbirlarini olib borish kerak. Umumiy tadbirlar ichida hayvonlar saqlanadigan joylarni ozoda tutish, hayvonlar orasida kasallik aniqlansa, uning yon-atrofdagilarga tarqalib ketmasligi chora-tadbirlarini ko'rish birinchi galdagi vazifa hisoblanadi. Bu borada veterinariya xodimlarining ishi alohida o'rin tutadi. Sut, go'sht, teri va boshqa mahsulotlar gigiyena qoidalarga rioya qilingan holda saqlanishi va tegishli korxonalariga jo'natilishi lozim. Fermalar, sut, go'sht va terini qayta ishlaydigan korxonalar va qushxonalarining ishchi-xizmatchilari muntazam ravishda dispanser tekshiruvidan o'tkazilishi va tegishli ko'rsatmalarga asosan emlanishi lozim. Antropozoonoz kasalliklarning oldini olishda kalamush, ko'r sichqon, yumronqoziq, sichqon, kana, chivin, pashsha, suvarak, o'rgimchak va boshqa tarqatuvchilarni o'z vaqtida maxsus vositalar bilan yo'qotib turish muhim ahamiyatga ega. Kasalliklarga qarshi kurashda sanitariya maorifining roli katta. Aholi orasida, maktablarda, korxonalar va tashkilotlarda kasalliklarning kelib chiqishi, ularning oldini olish tadbirlari haqida, shaxsiy va umumiy gigiyena qoidalariga rioya qilish to'g'risida keng tushuntirish ishlari olib borish maqsadga muvofiqdir.

«Devastatsiya» ta'limoti. Devastatsiya lotincha devastatio so'zidan olingan bo'lib, yo'qotish, yo'q qilish, qirib tashlash ma'nolarini anglatib, odam, hayvon va o'simliklarda uchraydigan infeksiyon va invazion kasalliklarning qo'zg'atuvchilarini rivojlanishini barcha bosqichlarida mexanik, fizik, kimyoviy va biologik usullar bilan

yo'qotishga qaratilgan tadbirlar majmuasidir. Ushbu tushuncha ilk marotaba akademik K. I. Skryabin tomonidan 1944- yilda fanga kiritilgan. K.I.Skryabin devastatsiyani ikki yo'nalish bo'yicha olib borishni tavsiya etgan. Birinchisi, ommaviy (total) devastatsiya bo'lib, odam va hayvonlar uchun eng xavfli bo'lgan parazitlarni (exonokokk, senur, qoramol va cho'chqa solityorlari, askarida va b.) ma'lum hududlardan butunlay yo'qotishga aytiladi. Ommaviy devastatsiyaga misol tariqasida Buxoroda odam uchun eng xavfli bo'lgan rishtaning butunlay tugatilishini keltirish mumkin. Ikkinchisi, qisman devastatsiya deyilib, bunda ba'zi guruh parazitlarni (jigar qurti, moniyeziya, trixostrogilidlar va boshqalar) sifat va miqdor jihatdan tubdan kamaytirishga erishishdan iborat.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Худжамшукуров, А. Н. (2021). ТОВУҚ АСКАРИДИОЗИДА АСКАЗИН АНТИГЕЛЬМИНТИГИНИ ҚЎЛЛАШ НАТИЖАЛАРИ. *Интернаука*, (8-3), 44-46.
2. Nurmatovich, K. A., & Oglu, K. S. I. (2021). Effects of drugs on blood indicators in mixing chicken eimeriosis and pullorosis. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 615-617.
3. Махамдалиева, М. У., Абдухалилова, Г. И., & Хо'jaxonov, S. I. (2023). BRUTSELLYOZ VA UNING LABORATORIYA DIAGNOSTIKASI. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 2(15), 41-47.
4. Давлатов, Р. Б. (2023). ТОВУҚ КОЛИБАКТЕРИОЗИ (АДАБИЁТЛАР ШАРХИ). *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(26), 107-111.
5. Давлатов, Р. Б., & Бердиев, Х. Р. (2021). ТОВУҚ КОЛИБАКТЕРИОЗИНИНГ КИМЁПРОФИЛАКТИКАСИДА ОФЛОСАННИНГ САМАРАДОРЛИГИ. *Вестник Ветеринарии и Животноводства*, 1(1).
6. Бердиев, Х. Р., & Давлатов, Р. Б. (2021). Эффективность Enrovit-О при химической профилактике колибактериоза цыплят.
7. Berdiyevich, D. R. (2023). METHODS OF DIAGNOSIS OF CHICKEN COLIBACTERIOSIS. *AGROBIOTEKNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI*, 2(4), 9-13.
8. G'oyipova, M. T. E., Хо'jaxonov, S., & Avliyoqulov, M. (2022). VETERINARIYA SOHASINING CHORVACHILIKNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI VA TAMOYILLARI. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(4), 238-240.
9. Oglu, K. S. I., Zayniddinovich, Z. R., & Oglu, R. J. K. (2022). Review of the literature on sepsis in calves and measures to prevent it.

10. Davlatov, R., Xujaxonov, S., & Berdiyev, X. (2021). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОФЛОСАНА В ХИМИЧЕСКОЙ ПРОФИЛАКТИКЕ КОЛИБАКТЕРИОЗА КУРИЦ. *Вестник ветеринарии и животноводства (ssuv. uz)*, 1(1).

11. Oglu, K. S. I., & Qizi, K. B. A. (2022). Measures For The Prevention Of Diseases Caused By Disorders Of Bee Nutrition And Feeding Conditions. *Academicia Globe*, 3(03), 5-8.

12. Zayniddinovich, Z. R. (2022). REVIEW OF THE LITERATURE ON SEPSIS IN CALVES AND MEASURES TO PREVENT IT. *Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning*, 3(1), 1-4.

13. Oglu, K. S. I., Oglu, Y. O. A., & Oglu, J. S. H. (2021). Viral hemorrhagic fever of rabbits ("hemorrhagic pneumonia", "necrotic hepatitis").

14. Subxonovich, H. P., Ergashevna, G. M., & Ogli, K. S. I. (2021). Distribution of helminthosis diseases of one-hoied animals. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 880-883.

15. Mahamadaliyeva, M. U., & Agamurodov, O. A. (2021). MEASURES FOR TREATMENT AND PREVENTION OF DISPEPS DISEASE IN CALVES. *Ученый XXI века*, (10 (81)), 12-14.

16. Xo'jaxonov, S., Xo'jaxonova, M., & Davlatov, R. (2023). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTİKASIDA SAMARALI EYMERIOSTATIKLARNI ANIQLASH. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 3(4 Part 2), 75-78.

17. Abduhalilova, G. I., Makhamadaliyeva, M. U., & Khojakhanov, S. I. (2023). FISH BRANCHIOMYCOSIS PREVENTION MEASURES. *International Bulletin of Applied Science and Technology*, 3(4), 247-252.

18. G'aniyev, S. S., & Xo'jaxonov, S. I. (2023). VETERINARIYA LABORATORIYALARIDA SUTNI VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZADAN O'TKAZISH TALABLARI. *Scientific Impulse*, 1(8), 586-592.

19. Davlatov, R. (2021). Товуқ колибактериозининг кимёвий профилактикасида антибиотикларнинг самарадорлиги. *Scienceweb academic papers collection*.

20. Davlatov, R. (2021). Бройлер жўжаларида айрим антибиотикларнинг самарадорлик кўрсаткичлари. *Scienceweb academic papers collection*.

21. Xo'jaxonov, S., Xo'jaxonova, M., & Davlatov, R. (2023). PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA YUQUMLI KASALLIKLARNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 3(5), 77-84.

22. Ibrohimov, U. D., Maxamadaliyeva, M. U., & Xo'jaxonov, S. I. (2023). OTLARDA OSHQOZON-ICHAK TIZIMI

PATOLOGIYASI. *AGROBIOTEXNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI*, 2(4), 32-39.

23. G'aniyev, S. S. (2023). VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA SHAKAR ASALI HAMDA SHAKAR QO'SHILGAN ASAL MAHSULOTLARINI ANIQLASH. *AGROBIOTEXNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI*, 2(4), 66-69.

24. Davlatov, R. (2023). TO DETERMINE THE EFFECTIVENESS OF ANTIBIOTICS IN PREVENTING CHICKEN COLIBACTERIOSIS BASED ON EXPERIMENTS. *Scienceweb academic papers collection*.

25. Berdievich, D. R. (2023). PARRANDA ZOTLARI. ZOTLAR KLASSIFIKATSIYASI. *Journal of Integrated Education and Research*, 2(4), 74-80.

26. Berdievich, D. R. (2023). BROYLER JO 'JALARI SAQLANADIGAN BINOLARNI TAYYORLASH. *Journal of Integrated Education and Research*, 2(4), 68-73.

27. Doniyorjon o'g, I. U. B. (2023). QO 'YLARDA PARAZITAR KASALLIKLARNI KELIB CHIQISHINI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Scientific Impulse*, 1(10), 241-250.

28. Doniyorjon o'g, I. U. B. (2023). OTLARDA MANQA KASALLIGINI DAVOLASH VA UNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Scientific Impulse*, 1(10), 251-260.

29. Murodjon Turg'un o'g, A., & Ergashevna, G. O. M. T. (2023). ASALARI KASALLIKLARI VA ULARNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Научный Фокус*, 1(1), 122-131.

30. VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA BOZOR HUDUDIDAGI ASAL SIFATINI UNDAGI SUV MIQDORI BO'YICHA BAHOLASH, & S.Sh.G'aniyev. (2023). VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA BOZOR HUDUDIDAGI ASAL SIFATINI UNDAGI SUV MIQDORI BO'YICHA BAHOLASH. *Journal of Integrated Education and Research*, 2(10), 46-48. Retrieved from <https://ojs.rmasav.com/index.php/ojs/article/view/1355>

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Davlatov, R. (2023). MASTIT BO'LGAN VA SO'GLOM SIGIRLAR SUTIDAGI BAKTERIYALAR VA ULARNI KO'RSATISH USULLARI. *Veterinariya meditsinasi (Maxsus son)*.

2. Xosilbekov, A. Y., & Davlatov, R. B. (2023). FAVQULODDA VAZIYATLARDA VETERINARIYA NAZORATI TADBIRLARINI TASHKIL ETISH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(4), 871-875.

3. Davlatov, R. (2023). TOVUQLARNING INFEKSION LARINGOTRAXEITI PROFILAKTIKASI. *Veterinariya meditsinasi*.
4. Davlatov, R. (2023). BROYLER JO'JALARI SAQLANADIGAN BINOLARNI TAYYORLASH. *INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM VA TADQIQOTLAR JURNALI*.
5. Davlatov, R. (2023). PARRANDA ZOTLARI. ZOTLAR KLASSIFIKATSIYASI. *INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM VA TADQIQOTLAR JURNALI*.
6. Davlatov, R. (2023). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTİKASIDA SAMARALI EYMERIOSTATIKLARNI ANIQLASH. *EURASIAN JOURNAL OF MEDICAL AND NATURAL SCIENCES*.
7. Мухаммадиев, У. И., Хушназаров, А. Х., & Давлатов, Р. Б. (2023). BIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF RABBITS, KEEPING AND FEEDING TECHNOLOGY.
8. Davlatov, R. (2023). FAVQULODDA HAYVONLAR ZAHARLANGANDA ULARNING GO'SHTINI REALIZATSIYASIDA VETERINARIYA SANITARIYA NAZORATI. *OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING DOLZARB VAZIFALARI*.
9. Ilhom o'g'li, A. A., & Berdiyevich, D. R. (2023). INFEKSION LARINGOTRAXEITNING EPIZOOTOLOGIYASI VA UNI OLDINI OLISH.
10. Davlatov, R. (2023). MALAKALI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH DAVR TALABI. *Samarkand NEWS*.
11. Davlatov, R. (2023). DIAGNOSTICS OF RABBIT EMERIOSIS. *JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS*.
12. Davlatov, R. (2023). QUYONLARNI ASRASH, OZIQLANTIRISH, KASALLIKLARINI DAVOLASH VA OLDINI OLISH. *Scienceweb academic papers collection*.
13. Davlatov, R. (2023). QUYONLARNING BIOLOGIK XUSUSIYATLARI, ASRASH VA OZIQLANTIRISH TEXNOLOGIYASI. *Veterinariya meditsinasi (Maxsus son)*.
14. Davlatov, R. (2023). PARRANDALARNI YUQUMLI LARINGOTRAXET KASALLIGIDAN ASRAYLIK. *Zooveterinariya*.
15. Davlatov, R. (2023). PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA YUQUMLI KASALLIKLARNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *EURASIAN JOURNAL OF MEDICAL AND NATURAL SCIENCES*.
16. Davlatov, R. (2023). ҚУЁН ЭЙМЕРИОЗИНИНГ ТАРҚАЛИШИ ВА ПАТОЛОГОАНАТОМИК ТАШХИСИ. *Veterinariya meditsinasi*.

17. Davlatov, R. (2021). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTİKASIDA EMIRIOSTATIKLARNING SAMARADORLIGI. *Scienceweb academic papers collection*.
18. Davlatov, R. (2018). EKSPERIMENTAL SINOVDAN O'TKAZILGAN PREPARATLAR SAMARADORLIGINI TOVUQ EYMERIOZIDA SINOVDAN O'TKAZISH. *Scienceweb academic papers collection*.
19. Davlatov, R. (2015). Piroplasmidozes of Cattle. *International Journal*.
20. Davlatov, R. (2013). TOVUQ EYMERIOZINI DAVOLASHDA AYRIM KOMSIDIOSTATİK PREMIKSLARNING. *SamQXI*.
21. Davlatov, R. (2013). JO'JALAR PULLOROZINI DAVOLASHDA YANGI ANTIBIOTIKLARNI QO'LLASHNING NATIJALARI. *SamQXI*.
22. Davlatov, R. (2013). YIRIK SELAND MODDASI VA UNING O'ZIGA XOS FAOLIYATI. *SamQXI*.
23. Davlatov, R. (2013). VETERINARIYA PROTOZOLOGIYASI. *Scienceweb academic papers collection*.
24. Davlatov, R. (2013). SAMARQAND QISHLOQ XO'JALIK INSTITUTIDA FAN VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SOHASIDAGI AMALIY ISHLAR. *SamQXI*.
25. Davlatov, R. (2013). TOVUQLAR EYMERIOZINING KIMYO PROFILAKTİKASIDA HIMSIG PREMIKSINING SAMARADORLIGI. *SamQXI*.
26. Davlatov, R. (2012). QISHLOQ XO'JALIK PARRANDALARINI DAVOLASH UCHUN DORIVOR VOSITA. *O'zbekiston respublikasi intellektual muk agentligi*.
27. Davlatov, R. (2012). FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH FIDOYIS. *SamQXI*.
28. Davlatov, R. (2012). EYMERIOZDA KOKSIDOSTATIKLARNING QIYOSIY TASHXISI. *SamQXI*.
29. Davlatov, R. (2012). INNOVATSION LOYIHALAR VA TEXNOLOGIYALAR. *Scienceweb academic papers collection*.
30. Davlatov, R. (2012). PARRANDACHILIK FERMER, DEHQON VA YORDAMCHI XO'JALIKLARIDA TUXUM VA PARRANDA GO'SHTI ISHLAB CHIQRISHNI TAKOMILLASHTIRISH. *N. Doba XT*.
31. Davlatov, R. (2012). TOVUQ KOLIBAKTERIOZINING OLDINI OLISHDA KOLIPROTEKTANT ANTIGENI. *SamQXI*.
32. Davlatov, R. (2012). BALIQLARNI SAQLASH, OZIQLANTIRISH, ULARNING KASALLIKLARINI DAVOLASH VA OLDINI OLISH. *N. Doba XT*.
33. Davlatov, R. (2011). TOVUQ EMIRIOZINI DAVOLASHDA AMPROLIN SAMARADORLIGI. *Zooveterinariya*.

34. Davlatov, R. (2011). TOVUQ ASKARIDOZINI GELMETSIZLANTIRISHDA ALBENDAZOLNI QO'LLASH. *Zooveterinariya*.
35. Davlatov, R. (2011). TOVUQ EMIRIOZI OQIBATIDAGI PATOLOGOANATOMIK O'ZGARISHLAR. *SamQXI*.
36. Davlatov, R. (2011). TOVUQ EMIRIOZINI DAVOLASHDA EMERIOSTATIK PREPARATLARNING SAMARADORLIK. *SamQXI*.
37. Davlatov, R. (2010). TOVUQ ASKARIDOZINING TARQALISHI. *SamQXI*.
38. Davlatov, R. (2010). TOVUQ EYMERIOZINING PATOLOGOANATOMIK TASHXISI. *Scienceweb academic papers collection*.
39. Davlatov, R. (2010). PARRANDALARNING RESPIRATOR MIKOPLAZMOZ KASALLIGI. *Zooveterinariya*.
40. Davlatov, R. (2008). TOVUQ EYMERIOZI VA KOLIBAKTERIOZINING ARALASH KECHISHI. *Scienceweb academic papers collection*.
41. Davlatov, R. (2008). PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA TOVUQ EYMERIOZINING EPIZOOTOLOGIYASI. *Scienceweb academic papers collection*.
42. Davlatov, R. (2008). Simultaneous prevention of eimeriosis and colibacillosis. *Scienceweb academic papers collection*.
43. Davlatov, R. (2008). Simultaneous prevention of eimeriosis and colibacillosis. *Scienceweb academic papers collection*.
44. Davlatov, R. (2008). KOLIKOKSTAT SINERGETIK ARALASHMASINING ZAHARLILIK MIQDORI KO'RSATGICHLARI. *Scienceweb academic papers collection*.
45. Davlatov, R. (2008). KolyKoktsid-a drug against eimeriosis colibacillosis of poultry. *Scienceweb academic papers collection*.
46. Davlatov, R. (2008). Hematological parameters of the blood of birds in the associative course of eimeriosis with colibacillosis. *Scienceweb academic papers collection*.
47. Davlatov, R. (2007). Features of the associated course of eimeriosis and colibacillosis of birds. *Scienceweb academic papers collection*.
48. Davlatov, R. (2007). TOVUQCHILIK FERMALARIDA VETERINARIYA-SANITARIYA TADBIRLARI. *SamQXI*.
49. Davlatov, R. (2007). TOVUQ EYMERIOZLARIGA QARSHI KURASHISHNING IQTISODIY SAMARALI VOSITASI. *Agro ilim*.
50. Davlatov, R. (2007). Simultaneous disease of birds with colibacillosis and coccidiosis. *Scienceweb academic papers collection*.